

HFD 2019 ref. 27

Byggnader med bostäder som används för internatboende vid en folkhögskola har ansetts utgöra skolbyggnad enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen.

2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152)

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 19 juni 2019 följande dom (mål nr 1351-18 och 1352-18).

Bakgrund

1. Vid fastighetstaxeringen indelas byggnader i byggnadstyper. Skolbyggnader indelas som specialbyggnad och är undantagna från skatte- och avgiftsplikt. Med skolbyggnad avses bl.a. byggnad som används för undervisning eller forskning vid skola som anordnas med statsbidrag och byggnad som används som elevhem eller skolhem för elever vid sådan skola.

2. Eslövs Folkhögskola Byggnadsstiftelse äger två fastigheter med byggnader som hyrs ut till Eslövs Folkhögskola. Vissa byggnader används enbart i skolverksamheten, medan andra även innehåller rum som hyrs ut till studerande på skolan.

3. Skatteverket beslutade vid fastighetstaxeringen 2013 att hänföra bostadsbyggnaderna till byggnadstypen hyreshus, som är skatte- och avgiftspliktig, och inte till byggnadstypen specialbyggnad. Enligt Skatteverket omfattar begreppen elevhem och skolhem endast bostadsbyggnader knutna till grund- eller gymnasieskola.

4. Stiftelsen överklagade till Förvaltningsrätten i Malmö och vidare till Kammarrätten i Göteborg som avslog överklagandet.

Yrkanden m.m.

5. *Stiftelsen* yrkar att byggnaderna ska indelas i byggnadstypen specialbyggnad och anför att det är en väsentlig skillnad mellan boendena i stiftelsens byggnader och de studentbostäder som enligt praxis inte ska hänföras till skolbyggnader. Vidare yrkar stiftelsen ersättning för kostnader i förvaltningsrätten med 24 300 kr, i kammarrätten med 13 700 kr och i Högsta förvaltningsdomstolen med 26 000 kr.

6. *Skatteverket* anser att överklagandet och ersättningsyrkandet ska avslås och anför att begreppen elevhem och skolhem måste tolkas snävt eftersom huvudprincipen är att bostadsbyggnader ska vara skattepliktiga. Skatteverket vidhåller att endast bostadsbyggnader knutna till grund- eller gymnasieskola omfattas av begreppen, dvs. sådana hem där ännu inte vuxna personer måste bo

för att kunna genomföra sin utbildning. När det gäller ersättningsyrkandet anför Skatteverket att stiftelsens biträde även har fungerat som biträde i ett antal andra liknande processer med mycket likartade yrkanden och skrivelser vilket bör medföra att den tid som faktiskt har lagts ned på var och en av processerna måste vara begränsad. Om stiftelsen beviljas ersättning bör den därför inte överstiga 7 500 kr för varje instans.

Skälen för avgörandet

Frågan i målen

7. Frågan i målen är om byggnader som hyrs ut som bostad åt studerande vid en folkhögskola ska indelas i byggnadstypen specialbyggnad i form av skolbyggnad eller i byggnadstypen hyreshus.

Rättslig reglering

8. Enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska byggnader indelas i någon av de byggnadstyper som anges i paragrafen.

9. En byggnadstyp benämns specialbyggnad och omfattar bl.a. skolbyggnad. Med skolbyggnad avses byggnad som används för undervisning eller forskning vid skola som anordnas av staten, skola som anordnas med statsbidrag och skola vars undervisning står under statlig tillsyn. Dessutom avses byggnad som används som elevhem eller skolhem för elever vid sådana skolor.

10. En annan byggnadstyp är hyreshus, varmed förstås en byggnad som är inrättad till bostad åt minst tre familjer eller till kontor, butik, hotell, restaurang och liknande.

11. I 2 kap. 3 § första stycket anges att byggnadstypen ska bestämmas med hänsyn till det ändamål som byggnad till övervägande del är inrättad för och det sätt som byggnad till övervägande del används på. Enligt andra stycket ska byggnad som kan indelas både som hyreshus och som specialbyggnad indelas som specialbyggnad.

12. Enligt 3 kap. 1 § är fastighet som huvudregel skatte- eller avgiftspliktig. Specialbyggnader undantas enligt 2 § första stycket från skatte- och avgiftsplikt. Hyreshus omfattas som regel inte av något undantag.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Indelning i byggnadstyp

13. Bestämmelsen i 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen om specialbyggnader infördes genom prop. 1979/80:40 som föregicks av ett betänkande av fastighetstaxeringskommittén (SOU 1979:32).

14. I betänkandet uttalas bl.a. följande (s. 278). För elever vid grundskolor och gymnasieskolor finns elevhem och skolhem. Dessa är främst avsedda för de elever som inte har sitt hem i närheten av skolorten. När det gäller internatskolor ligger det i själva skolformen att skolans elever bor vid skolan under terminerna. Nyssnämnda bostadsbyggnader för elever får anses ha sådan anknytning till de skolor som eleverna är knutna till att skattefrihet för bostadsbyggnaderna är motiverad, om de byggnader som används av skolorna är skattefria. Skattefrihet för bostadsbyggnader bör därför medges i detta fall. Detta synes i stort sett stämma överens med gällande praxis. Departementschefen biträdde i propositionen kommitténs förslag i denna del (a. prop. s. 75).

15. Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallet RÅ 2008 ref. 77 prövat frågan om byggnader med bostäder för studenter vid universitet och högskolor omfattas av begreppet elevhem eller skolhem och funnit att så inte är fallet. Målet gällde bostäder som var belägna nära Sveriges lantbruksuniversitet och hyrdes ut till studerande vid universitetet.

16. I avgörandet uttalade Högsta förvaltningsdomstolen att förarbetena närmast tyder på att med elevhem och skolhem i första hand har avsetts sådana särskilda bostäder som utgör en nödvändig förutsättning för att elever i grundskolan och gymnasieskolan bostätta utanför skolorten ska kunna genomföra sin utbildning. Domstolen konstaterade vidare att studentbostäder för studerande vid universitet och högskolor har en annan karaktär och vanligen inte skiljer sig påtagligt från vanliga hyresbostäder.

17. Skatteverket har med hänvisning till rättsfallet ansett att det krävs att elevhemmet eller skolhemmet ska vara knutet till en grund- eller gymnasieskola för att det ska kunna utgöra en skolbyggnad. Vare sig av ordalydelsen i lagen – som föreskriver att det ska vara fråga om skolor som är statliga, anordnas med statsbidrag eller vars undervisning står under statlig tillsyn – eller av rättsfallet framgår emellertid att det endast är elevhem och skolhem vid grund- och gymnasieskolor som kan utgöra skolbyggnader.

18. Avgörande för bedömningen i rättsfallet var snarare den jämförelse som gjordes mellan studentbostäder och andra hyresbostäder. Den slutsats som kan dras av rättsfallet är att byggnader med bostäder som tillhandahålls vuxna studerande under förhållanden som liknar dem som gäller för vanliga hyresbostäder inte kan indelas som skolbyggnader.

19. I det nu aktuella fallet har boendet formen av ett internat och ligger i anslutning till folkhögskolans undervisningslokaler. I hyran ingår frukost och lunch under skoldagarna. De studerande får bo på internatet endast under terminstid, inte under sommar- eller juluppehåll. Boendet skiljer sig härigenom påtagligt från vanliga hyresbostäder. Med hänsyn till detta och till att förarbetena ger stöd

för att internatboende av detta slag omfattas av begreppen elevhem och skolhem (se punkt 14 ovan) finner Högsta förvaltningsdomstolen att stiftelsens bostadsbyggnader utgör skolbyggnader och ska indelas i byggnadstypen specialbyggnad. Överklagandet ska således bifallas.

Ersättning för kostnader

20. Stiftelsen har fått bifall till sitt yrkande och målen avser en fråga som är av betydelse för rättstillämpningen. Det finns därför förutsättningar för att bevilja stiftelsen ersättning för kostnader som den skäligen har behövt för att ta tillvara sin rätt.

21. Stiftelsen har begärt ersättning med sammanlagt 64 000 kr för biträdeskostnader i förvaltningsrätten, kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen. Av det ingivna underlaget framgår, såvitt avser kostnaderna i förvaltningsrätten och Högsta förvaltningsdomstolen, att beloppet avser arvode för 9,5 respektive 9 timmars arbete. Av underlaget framgår även vilka åtgärder som har utförts i dessa instanser men inte hur arbetet har fördelat sig mellan de olika åtgärderna. För arbetet i kammarrätten anges endast ett totalbelopp.

22. Stiftelsen har uppgett att biträdet parallellt med processen i dessa mål har biträtt fyra andra folkhögskolor i processer rörande samma frågeställning och att den yrkade ersättningen i förvaltningsrätten för var och en av skolorna avser en femtedel av den totalt nedlagda arbetstiden. Det framgår att de yrkade beloppen var lika höga i alla klagandes mål även i kammarrätten. Samtliga klagande har vidare med samma biträde överklagat till Högsta förvaltningsdomstolen.

23. Bitrådets arbete i de nu aktuella målen har således i förvaltningsrätten och kammarrätten samt såvitt gäller upprättandet av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen utförts gemensamt för dessa mål och mål som gäller andra klagande. I dessa delar bör därför bedömningen av om tidsåtgången är skälig göras med utgångspunkt i nedlagd tid för de olika arbetsåtgärder som ingår i det gemensamt utförda uppdraget.

24. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att det i övriga folkhögskolors mål, till skillnad från i nu aktuella mål, finns andrahandsyrkanden som framställdes redan i förvaltningsrätten. I överklagandena och skriftväxlingen i dessa mål behandlas således även andrahandsyrkandena. Av de ingivna underlagen framgår inte hur mycket av det totalt nedlagda arbetet som hänför sig till dessa yrkanden.

25. På grund av bristerna i underlaget får en sammantagen skälighetsbedömning av det utförda arbetet göras (se Högsta förvaltningsdomstolens dom den 8 maj 2019 i mål nr 5868-17,

punkterna 27 och 28)¹. Högsta förvaltningsdomstolen finner vid den bedömningen att skälig ersättning för biträdeskostnader i förvaltningsrätten, kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen sammantaget bör bestämmas till 45 000 kr.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar, med bifall till överklagandet, att Eslövs Folkhögskola Byggnadsstiftelses byggnader ska indelas i byggnadstypen specialbyggnad.

Högsta förvaltningsdomstolen beviljar stiftelsen ersättning för kostnader i förvaltningsrätten, kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen med 45 000 kr.

I avgörandet deltog justitieråden *Jäderblom, Ståhl, Askersjö, Baran* och *Gäverth*. Föredragande var justitiesekreteraren Elin Sedin.

Förvaltningsrätten i Malmö (2016-06-03, ordförande Werth):

Indelning i byggnadstyp

[text här utelämnad]

Avgörande för frågan om vilken byggnadstyp som byggnaderna ska indelas i är hur begreppen elevhem och skolhem ska tolkas. Enligt förvaltningsrättens mening ger varken lagtext, förarbeten eller praxis stöd för att med elevhem eller skolhem enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen endast avses bostadsbyggnader knutna till grund- eller gymnasieskola. Elevhemmen bör emellertid utgöra en nödvändig förutsättning för att de boende ska kunna genomföra utbildningen för att en indelning som specialbyggnad ska bli aktuell.

Den aktuella folkhögskolan tillhandahåller vuxenutbildning som är frivillig. Det är således inte fråga om en grund- eller gymnasieskola. Förvaltningsrätten anser inte heller att den omständigheten att man genom studier vid folkhögskolan kan läsa upp sin behörighet, motsvarande kompetens för grund- eller gymnasieskola, medför att den kan jämföras med grund- eller gymnasieskola i detta sammanhang. Det har inte framkommit i målet att det är en nödvändig förutsättning att de studerande bor på skolan för att kunna genomföra utbildningen. Förvaltningsrätten anser inte heller att det pedagogiska syftet med elevhemmen visats ha en tillräckligt stark koppling till utbildningsverksamheten att byggnaderna av denna anledning ska jämföras med sådana elevhem eller skolhem som kan indelas som skolbyggnad. Skatteverket har således haft fog för att indela bostadsbyggnaderna som hyreshusenhet.

---

¹ HFD 2019 ref. 16

Ersättning för kostnader

Av 43 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244) framgår att den som i ett ärende eller mål har haft kostnader för ombud, biträde, utredning eller annat som denne skäligen har behövt för att ta till vara sin rätt har, efter ansökan, rätt till ersättning om den sökandes yrkanden i ärendet eller målet bifalls helt eller delvis, ärendet eller målet avser en fråga som är av betydelse för rättstillämpningen, eller det finns synnerliga skäl för ersättning.

Folkhögskolan har inte vunnit bifall till sitt överklagande. Då det inte är fråga om mål som är av betydelse för rättstillämpningen eller föreligger några synnerliga skäl, ska yrkandet om ersättning för nedlagda kostnader i målet avslås. – Förvaltningsrätten avslår överklagandet och yrkandet om ersättning för kostnader.

Kammarrätten i Göteborg (2018-01-03, Classon, Klint och Nilsson):

Indelning i byggnadstyp

[text här utelämnad]

Mot bakgrund av vad som uttalats i förarbetena och i praxis drar kammarrätten slutsatsen att med elevhem och skolhem i fastighets-taxeringslagens mening avses sådana särskilda bostäder som är knutna till grund- eller gymnasieskolor. Kammarrätten anser inte att folkhögskolan kan jämföras med en grund- eller gymnasieskola. De i målen aktuella byggnaderna kan därmed inte indelas som specialbyggnad, skolbyggnad.

Ersättning för kostnader

Folkhögskolan förlorar målen. De frågor som målen handlar om är inte av betydelse för rättstillämpningen och det finns inte heller synnerliga skäl för ersättning. Folkhögskolan har därför inte rätt till ersättning för kostnader vare sig i förvaltningsrätten eller i kammarrätten.

– Kammarrätten avslår överklagandet och yrkandet om ersättning för kostnader i kammarrätten.